

EUROOPA KOMISJONI VASTUSED

EUROOPA KONTROLLIKOJA
ERIARUANDELE

Väliskonsultantide kasutamine Euroopa
Komisjonis
Vaja on uuendusi

Sisukord

I. ÜLDINE SISSEJUHATUS KOMISJONI VASTUSTELE	2
II. KOMISJONI VASTUSED KONTROLLIKOJA SOOVITUSTELE.....	2
1. soovitus. Täiendada väliskonsultantide teenuste kasutamist reguleerivat olemasolevat raamistikku.....	2
2. soovitus. Parandada väliskonsultantide teenuste kasutamisest tulenevate riskide jälgimist ja maandamist.....	3
3. soovitus. Kasutada paremini väliskonsultantide pakutavate teenuste tulemusi.....	4
4. soovitus. Parandada aruandlust väliskonsultantide teenuste kasutamise kohta	5

Käesolevas dokumendis on esitatud Euroopa Komisjoni vastused Euroopa Kontrollikoja eriaruande tähelepanekutele kooskõlas [finantsmääruse](#) artikliga 259. Vastused avaldatakse koos eriaruandega.

I. ÜLDINE SISSEJUHATUS KOMISJONI VASTUSTELE

Komisjon kasutab väliskonsultantide teenuseid selleks, et omandada erialaseid eksperditeadmisi, mis täiendaksid asutusesisest oskusteavet. Otsuse konsultantide teenuseid tellida teeb komisjonis osakonnajuhataja vastavalt vajadustele ning riski ja olemasolevate ressursside hinnangule. See aitab tagada ressursside tõhusa kasutamise, seda nii komisjoni laienevate ülesannete kui ka rangete eelarvepiirangute kontekstis.

Kuigi väliskonsultantide teenused võivad pakkuda komisjonile olulist tehnilist sisendit, vastutab komisjon ise täielikult oma aluslepingutes määratletud ülesannete täitmise eest, mille hulka kuulub poliitikakujundamine. Komisjoni personalipoliitika ei kehti konsultantide kui välisressurside suhtes ja nad ei asenda põhitööjõudu.

Komisjon kasutab väliskonsultantide teenuseid vastavalt reeglitele, mida, nagu aruandes on märgitud,¹ järgivad komisjoni talitused kooskõlas komisjoni detsentraliseeritud finantsaruandluse mudelile. Kuigi komisjon on seisukohal, et auditileiud ei anna alust väliskonsultantide teenuste kasutamise põhjalikuks reformiks, peab ta kontrollikoja aruannet ja selles esitatud järeldusi tervitatavaks, pidades silmas kehtiva raamistiku edasist tugevdamist.

Komisjon nõustub kõigi soovitustega.

II. KOMISJONI VASTUSED KONTROLLIKOJA SOOVITUSTELE

1. soovitus. Täiendada väliskonsultantide teenuste kasutamist reguleerivat olemasolevat raamistikku

(Soovituse täitmise tähtaeg: detsember 2023)

Komisjon nõustub soovitusega:

- a) määrata kindlaks väliskonsultantide pakutava toetuse eri vormid;**
- b) anda suuniseid selle kohta, kuidas teha vajaduste hindamisi. Tuleks käsitleda ka meetodeid, mille abil hinnata vajadust tellida töö asutusesisese personali kasutamise asemel väljast;**
- c) esitada kriteeriumid sellistele tegevustele ja protsessidele, mida ei tohiks kindlasti väljast tellida, vaid tuleks teha komisjonisiseseelt.**

Soovituse rakendamiseks kehtestab komisjon spetsiaalsed suunised. Selleks arendab ta edasi praegu kehtivat ulatuslikku normistikku. See hõlmab finantsmääruses ja riigihanke-eeskirjades sätestatud õigusraamistikku, parema õigusloome raamistiku suuniseid väliskonsultantide

¹ Vt kontrollikoja tähelepanek 35.

kasutamiseks hindamiste ja uuringute tegemisel, institutsiooni suuniseid komisjoni ruumides töötavate väliste teenusepakkujate kohta ja finantsaruandlusraamistikku (ABAC).

Selle soovitusel rakendamisel tagab komisjon optimaalse ressursihalduse ning tasakaalu kontrollikoja tuvastatud riskide² leevendamise vajaduse ja vajaduse vahel tagada piisavalt paindlik juurdepääs konsultantide teenustele. See peaks võimaldama komisjonil saavutada oma eesmärgid ja poliitikaprioriteedid, järgides samal ajal alati usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet. Komisjon hindab kõrgelt, et auditiaruandes on mainitud komisjoni talituste häid tavasid,³ näiteks mis puudutab parema õigusloome suuniste ja vahenditega antud juhiseid selle kohta, kuidas hindamiste raames kavandada ja põhjendada väliskonsultantide kasutamist, ning kasutab neid edaspidi võrdlusalusena.

2. soovitus. Parandada väliskonsultantide teenuste kasutamisest tulenevate riskide jälgimist ja maandamist

(Soovituse täitmise tähtaeg: detsember 2023)

Komisjon nõustub soovitusel:

a) analüüsida korrapäraselt koondumise ja liigse sõltuvusega seotud riske peadirektoraatide ja komisjoni tasandil;

Nagu kontrollikoda on aruandes märkinud,⁴ ei pruugi teatavat liiki organisatsiooniriskid, mis on seotud väliskonsultantide teenustega, üksikute peadirektoraatide tasandil nähtavad olla. Kesktalitused hakkavad neid riske korrapäraselt analüüsima, tuginedes peadirektoraatidelt riskihindamise käigus saadud teabele ning muudele teabeallikatele, mille hulka kuuluvad finantslähipaistvuse süsteemi (FTS) täielikud ja õiged andmed (vt ka komisjoni vastus 4. soovitusel). Vajaduse korral antakse talitustele lisasuuniseid.

b) selgitada kasutusel olevaid menetlusi, mis on seotud pikaajalise ELi kogemusega väliste teenuseosutajate saadavate konkurentsieelistega;

Finantsmääruse kohaselt kehtivad üldised hanke-eeskirjad kõigi hankelepingute, kaasa arvatud konsultantide teenustega seotud lepingute suhtes. Komisjon selgitab kehtivaid menetlusi.

c) täiendada huvide konflikti vältimise suuniseid, võttes arvesse riske, mis ei ole veel kaetud;

Komisjon tugevdab ja täpsustab veelgi eeskirju, mis puudutavad tööalaste huvide konfliktide vältimist, ning koostab selleks täiendavad sisesuunised lisaks juba kehtivale riigihangete käsiraamatule. Peale selle on komisjon teinud finantsmääruse sihipärase muutmise ettepaneku täiendavate nõuete ja kohustuste kohta, mis tõhustaksid finantsmääruse kehtivaid sätteid, mis reguleerivad tööalaseid huvide konflikte.

d) tagada, et peadirektoraadid teevad kindlaks kriitilised riskid ja annavad neist aru ning et nendele riskidele juhitaks üldjuhatuse tähelepanu, et see koordineeriks ja nõustaks kriitiliste riskide hindamist ja juhtimist.

Komisjonil on hästi toimiv riskihindamisprotsess, mille järgi iga hindab peadirektoraat korrapäraselt oma tegevusega seotud riske ja teatab kriitilistest riskidest asutuse vastavale osakonnale.

² Vt kontrollikoja tähelepanekud 37–54.

³ Vt kontrollikoja tähelepanek 28.

⁴ Vt kontrollikoja tähelepanek 56.

Üldjuhatuse tähelepanu juhitakse kriitilistele riskidele praegu ja ka edaspidi. Talitustele antakse vajaduse korral lisasuuniseid väliskonsultantide teenuste kasutamisega seotud küsimuste kohta.

3. soovitus. Kasutada paremini väliskonsultantide pakutavate teenuste tulemusi

(Soovituse täitmise tähtaeg: detsember 2023)

Komisjon nõustub selle soovitusega.

Komisjonil on hea meel, et kontrollikoda hindab positiivselt parema õigusloome raamistikku, mis annab suuniseid väliskonsultantide teenuste kasutamiseks ja sellealase teabe jagamiseks, panustades seega otsuste tegemisse⁵. Komisjon analüüsib täiendavalt võimalusi, kuidas optimeerida komisjonisest teabevahetust saadud kogemuste kohta seoses kõigi hangitud nõustamisteenustega, et tellitud teenuseid ja kogutud teavet asutuse seisukohast parimal viisil ära kasutada.

a) Teha süstemaatiliselt järelhindamisi, et õppida saadud kogemustest;

Komisjon teeb järelhindamise enne töövõtjale lõppmakse tegemist. See hõlmab ülesannete/tulemuste läbivaatamist ja kinnitamist kooskõlas lepingutingimustega. Kui ülesanded/tulemused ei vasta lepingu nõuetele, korraldatakse ära kuulamismenetlus, selleks et kohaldada lepingujärgseid õiguskaitsevahendeid. Õiguskaitsevahendiks võib olla näiteks hinna alandamine madala kvaliteedi tõttu või viivis kohustuse täitmisega viivitamisel. Kui selliste rikkumiste alusel, nagu näiteks tõsine ametialane väärkäitumine, eeskirjade eiramine nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 artikli 1 lõike 2 tähenduses, pettus, korruptsioon või olulised puudused lepingu täitmisel, mille tõttu leping ennetähtaegselt lõpetatakse või kohaldatakse lepingujärgseid õiguskaitsevahendeid, tehakse kindlaks liidu finantshuve ähvardava ohu olemasolu, võidakse töövõtja registreerida varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi andmebaasis. See teave on kättesaadav kõigi komisjoni talituste eelarvevahendite käsutajatele.

Lisaks selgitab komisjon, et peadirektoraadid peavad lepingute täitmise järel tegema saadud kogemuste hindamise.

b) analüüsida süstemaatiliselt vajadust konsultantide teadmisi komisjoni töötajatele edasi anda;

Komisjon nõustub selle soovitusega. Teadmiste edasiandmine konsultantidelt komisjoni töötajatele või teistele konsultantidele, kes konkreetse ülesandega edasi tegelevad, on vajalik lepingu täitmise jälgimiseks ja üleandmiseks. Seepärast selgitab komisjon, et peadirektoraadid peavad lepingute sõlmimise järel analüüsima, kas on vajadus teadmiste edasiandmiseks. Lisaks uurib komisjon, kas näidislepingutesse saaks lisada vabatahtliku lepingutingimuse.

c) kehtestada organisatsiooni tasandil menetlused saadud kogemuste levitamiseks ja väliskonsultantide töö heade tavade kindlakstegemiseks.

Komisjon nõustub selle soovitusega. Komisjon uurib, kuidas veelgi hõlbustada saadud kogemuste ja tulemuste jagamist ja levitamist ning konsultatsiooniteenuste kasutamisega seotud heade tavade kindlakstegemist komisjoni ametialastes sisevõrkudes, võttes nõuetekohaselt arvesse kohaldatavaid konfidentsiaalsus- ja andmekaitseõudeid.

⁵ Vt kontrollikoja tähelepanekud 66 ja 71.

4. soovitus. Parandada aruandlust väliskonsultantide teenuste kasutamise kohta

(Soovituse täitmise tähtaeg: detsember 2023)

Komisjon nõustub soovituselga.

Komisjon jagab kontrollikoja seisukohta, et konsultantide teenuseid puudutavate andmete kvaliteeti saaks parandada. Komisjon on selleks juba samme astunud, nimelt on konsultantide teenuste kohta komisjoni finantsteabesüsteemidesse andmete sisestamiseks kehtestatud konkreetsed andmekvaliteedi eeskirjad (mille hulka kuulub nõue teenuse alaliik õigesti märkida, nt uuring, hindamine jne), mida komisjoni talitused peavad järgima. Andmeid konsultantide teenuste kohta, sealhulgas saadud teenuste mahu ja liikide kohta, saab nüüd avaldada üksnes juhul, kui nimetatud kvaliteedinõuded on täidetud.

Sellist kvaliteedikontrolli kohaldades jätkab komisjon aruandlust finantslähbipaistvuse süsteemi (FTS) kaudu. FTS on laiemale üldsusele avatud veebiportaal, mida ajakohastatakse igal aastal⁶. Näiteks tehakse teave 2021. aasta lepingute kohta kättesaadavaks 2022. aasta juuni lõpuks kooskõlas finantsmääruse artiklis 38 sätestatud aruandlusnõuetega.

Komisjon arutab, kuidas anda korrapäraselt aru FTSi kättesaadava teabe kohta, ning kaalub vajaduse korral täiendavat aruandlust.

⁶ FTSi link: <https://ec.europa.eu/budget/financial-transparency-system/index.html>